

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	PWYLLGOR SAFONAU
DYDDIAD:	9 Mawrth 2016
TEITL YR ADRODDIAD:	Adolygiad Blynyddol o'r Cofrestrau
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Cytuno ar y broses a'r amserlen
ADRODDIAD GAN:	Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball, lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 2586

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Mae'r adolygiad blynyddol o'r cofrestrau yn ymddangos bob blwyddyn ar raglen waith y pwyllgor safonau.

Mae'r broses adolygu fel arfer yn dechrau ym mis Ionawr, ac mae angen cynnal y nesaf yn awr, a chaiff adroddiad ar y canfyddiadau ei gyflwyno i'r Pwyllgor Safonau yn ei gyfarfod ym mis Chwefror.

Gan fod gennym 30 o gynghorwyr, y trefniant arferol yw i aelodau annibynnol y pwyllgor safonau adolygu cofrestrau chwech o gynghorwyr o blith y 30, gan eu dewis ar hap.

Y cofrestrau yw:-

- Y gofrestr "sefydlog" h.y. diddordebau sy'n cael eu cofrestru ymlaen llaw. Mae'r ddogfen hon i'w gweld yn <http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cynghorwyr/cynghorwyr-ac-aelodau-cyfetholedig-syn-pleidleisio-datganiadau-diddordeb>.
- Datganiadau mewn Cyfarfodydd. Mae'r ddogfen hon ynghlwm yn **ATODIAD 1**
- Rhoddion a Lletygarwch. Mae'r ddogfen hon ynghlwm yn **ATODIAD 2**

Mae'r tair cofrestr ar gael, **yn gryno**, ar-lein.

Cyn yr adolygiad diwethaf, cafodd y broses ei chynnal fel ymarfer "wrth ddesg" yn unig a byddai aelodau'r pwyllgor safonau yn rhoi ystyriaeth i nodyn cyngor cyffredinol **ATODIAD 3** a byddai aelodau etholedig yn derbyn rhybudd ymlaen llaw am yr adolygiad. Anfonwyd y llythyr olaf o'r fath at yr aelodau ar 23 Tachwedd 2015. **ATODIAD 4**

2. CYD-DESTUN

Yn dilyn yr adolygiad diwethaf, rhoes aelodau'r Pwyllgor Safonau gyfarwyddyd i'r swyddogion gyflwyno cyngor cyffredinol i'r aelodau, sydd yn **ATODIAD 5**. Cyfeirir yr aelodau yn benodol at baragraff olaf ond un y cyngor hwn sy'n cynnwys, am y tro cyntaf, elfen o ryngweithio uniongyrchol rhwng aelodau etholedig ac aelodau annibynnol y Pwyllgor Safonau wrth gyflwyno proses o drafodaeth gydag aelodau mewn perthynas ag unrhyw faterion sy'n deillio o'r adolygiad hwn.

3. ARGYMHELLIAD

1. Cytuno ar amserlen ar gyfer yr adolygiad ac unrhyw wybodaeth bellach sydd ei hangen.
2. Yn wyneb y gofynion newydd o ran Cyngorau Tref a Chymuned (**ATODIAD 6**), a yw'r Pwyllgor eisiau cynnal adolygiad cyfyngedig o gofrestrau'r cyngorwyr tref a chymuned?

ATODIAD / ENCLOSURE
1

DATGANIADAU O DDIDDORDEB GAN AELODAU MEWN CYFARFODYDD

Enw'r Aelod:
Enw'r Cyfarfod:
Dyddiad y Cyfarfod:
Eitem ar y Rhaglen (rhif a theitl):

Rhaid i Aelodau lenwi blychau 1, 2, 3 a 4 isod.

1. Natur y diddordeb personol yw:

2. Busnes y Cyngor y mae'r diddordeb personol yn ymwneud ag ef yw:
--

3. Rhaid i'r Aelodau roi tic mewn un blwch
D Nid yw'r diddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu* ac fe gymerais ran yn yr eitem NEU
D Mae'r diddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu* a gadewais y cyfarfod pan oedd yr eitem yn cael ei thrafod NEU
D Mae'r diddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu* ond rwyf wedi cael caniatad arbennig.
*Diddordeb sy'n rhagfarnu yw diddordeb personol sydd mor sylweddol fel y byddai aelod gwybodus o'r cyhoedd yn credu'n rhesymol na fyddai'r Aelod yn gallu gweithredu ar y mater er budd y cyhoedd.

4. Yn fy marn i, mae fy niddordeb personol yn un sy'n rhagfarnu NEU sydd ddim yn rhagfarnu oherwydd:
--

Llofnod.....

Dyddiad Llofnodi.....

DYLID RHOI'R FFURFLEN HON AR QL EI CHWBLHAU I AELOD O STAFF Y GWASANAETHAU PWYLLGOR YN YSTOD, NEU'N UNION AR CL, Y CYFARFOD.

ATODIAD / ENCLOSURE
2

CYNGOR SIR YNYS MÔN

DATGANIAD GAN AELODAU AC AELODAU CYFETHOLEDIG EU BOD WEDI DERBYN RHODD AC/NEU LLETYGARWCH

Darllenwch y Canllawiau isod a nodir yn y Protocol ar Roddion a Lletygarwch yn 5.9 yng Nghyfansoddiad y Cyngor os gwelwch yn dda ac yna cwblhewch y manylion isod:

Enw'r Aelod/Aelod Cyfetholedig	
Enw'r Rhoddwr/Darparwr	
Disgrifiad o'r rhodd neu'r lletygarwch	
Gwerth/amcangyfrif o werth y rhodd/lletygarwch	
Pryd a lle derbyniwyd y rhodd/lletygarwch	
Oedd unrhyw amgylchiadau arbennig sy'n cyfiawnhau derbyn y rhodd neu'r lletygarwch hwn?	
A oes gennych unrhyw gyswllt gyda'r person neu'r sefydliad sy'n rhoi'r rhodd neu'r lletygarwch un ai yn eich swyddogaeth fel cynghorydd neu fel arall? Rhowch fanylion os gwelwch yn dda	
Manylion am unrhyw gontract y mae gan y Rhoddwr/Darparwr diddordeb i'w sicrhau	
Sylwadau ychwanegol (os o gwbl)	
Llofnod	
Dyddiad	

ATODIAD / ENCLOSURE
3

ADOLYGIAD O'R COFRESTRAU – NODYN O GYNGOR CYFFREDINOL

Mae'r dogfennau adolygu yn cynnwys y canlynol:-

1. **Y Gofrestr Sefydlog** - Mae hwn yn ymddangos ar wefan y Cyngor - "Cynghorwyr ac aelodau cyfetholedig sy'n pleidleisio - datganiadau diddordeb"

<http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cynghorwyr/cynghorwyr-ac-aelodau-cyfetholedig-syn-pleidleisio-datganiadau-diddordeb?redirect=false>

Mae hwn yn cael ei gwblhau o fewn 28 diwrnod o etholiad ac wedyn yn cael ei ddiweddarau yn ôl yr angen pan mae newidiadau yn digwydd. Anfonir llythyr blynyddol i'r holl Aelodau i'w hatgoffa o'r anghenion yn y Côt Ymddygiad sy'n disgwyl i Aelodau ddiweddarau eu cofrestr o fewn 28 diwrnod o unrhyw newid o bwys i'w diddordebau perthnasol. Mae'r cofnodion yn y Gofrestr hon ar gael i archwiliad cyhoeddus ond nid ydynt yn rhyngweithiol h.y. ond Aelodau yn unig gall ddiweddarau'r copi caled. Ydych yn meddwl y byddai'n ddefnyddiol iddynt fod yn rhyngweithiol?

Un pryder ydi'r anghysondeb rhwng aelodaeth o gyrff allanol sydd wedi cael eu cofnodi gan y Cyngor i gymharu hefo datganiadau o aelodaeth o gyrff allanol sydd wedi cael eu gwneud gan yr Aelodau. Mae rhestr gyfredol y Cyngor o gyrff allanol yn cynnwys rhestr o Lywodraethwyr Ysgol wedi ei ddarparu i chi ar wahân.

Roedd achosion lle 'roedd yn ymddangos bod ffurflenni wedi eu cwblhau cyn i aelodau gael eu penodi i wasanaethu ar gyrff allanol ond nid oeddent yn cael eu diweddarau wedyn ar ôl i'r penodiad gael ei wneud. Atgoffwyd yr Aelodau bod angen iddynt ddiweddarau eu cofnod yn y gofrestr sefydlog cyn pen 28 diwrnod pryd bynnag y cânt eu penodi i wasanaethu ar gorff allanol neu pan fônt yn darfod bod yn aelod o gorff allanol.

Daeth i'n sylw hefyd nad yw rhai Aelodau wedi bod yn cwblhau adran 1.6 y ffurflen sy'n nodi cyfeiriad unrhyw dir y mae ganddynt fuddiant llesiannol ynddo.

2. **Cofrestr o Ddatganiadau o Ddiddordebau mewn Cyfarfodydd**

Hwyrach eich bod yn dymuno datgan barn os ydyw'r wybodaeth sy'n cael ei rhoi yn y ffurflenni hyn wedi gwella o ganlyniad i adolygu'r ffurflenni hyn yn flaenorol gan y Pwyllgor Safonau.

Ydi'ch adolygiad yn dangos os yw Aelodau yn cael anhawster gyda'r ffurflenni newydd a'i pheidio? Os ydynt, a ydych eisiau rhoi cyngor pellach?

Mae hefyd wedi dod yn amlwg nid yw aelodau bob amser yn rhoi disgrifiad digon eglur o'r tiroedd y maent yn eu dal. Atgoffwyd Aelodau o'r angen i roi disgrifiad llawn a chywir o ddaliadau tir ac eiddo, ac mae'r un egwyddor yn wir am adeiladau hefyd.

Oes yna arwydd bod yr Aelodau yn dal i ddatgan diddordebau nad ydynt yn berthnasol?

Wrth ddadansoddi'r datganiadau o ddiddordeb a wnaed mewn cyfarfodydd ac ati fe ddarganfuwyd bod ffurflenni wedi eu cwblhau'n frysio ac roeddent weithiau yn eithaf anodd ei darllen ac roedd teimlad y dylai'r Aelodau wneud mwy o ymdrech i'w cwblhau mewn ffordd a fydd yn gwneud synnwyr i'r sawl sy'n eu darllen(h.y. aelodau o'r cyhoedd nad oes ganddynt wybodaeth neu arbenigedd penodol mewn perthynas â'r cod). Yn gyffredinol ac fel mater o egwyddor, dylai'r ffurflenni hyn "sefyll ar eu pennau eu hunain" i'r cyhoedd ddeall beth yw'r diddordeb a sut mae'n ymwneud â'r eitem dan sylw yn y rhaglen a'r cysylltiad gyda'r eitem honno, p'un ai yw'n ddiddordeb personol neu'n diddordeb personol a rhagfarnus y bu angen i'r aelod adael y cyfarfod o'i herwydd.

Daeth i'r amlwg hefyd bod rhai aelodau'n bod yn fwy gofalus nag sydd raid o ran datgan diddordebau mewn cyfarfodydd, yn arbennig felly mewn perthynas ag aelodau o'r teulu a gyflogir gan y Cyngor, lle 'roedd yn ymddangos nad oedd unrhyw eitem ar y rhaglen yr oedd y diddordeb hwnnw'n ymwneud â hi. Roedd hyn yn creu argraff nad yw rhai aelodau efallai yn meddwl digon ynghylch eu cyfrifoldebau i ddatgan diddordebau a'u bod efallai wedi dod i'r casgliad anghywir bod datganiadau cyffredinol a hollgynhwysol o'r fath yn rhoi iddynt rhyw fath o ddiogelwch.

A ydynt yn cyflwyno ddigon o wybodaeth ynglŷn â diddordeb a sut mae'n berthnasol i'r eitem ar y Rhaglen? Os ydych yn dymuno edrych ar y mater yn ddyfnach mae'r Rhaglenni, Adroddiadau a Chofnodion ar gael ar wefan y Cyngor.

Oes yna arwydd bod Aelodau yn ymdrechu gyda'r gwahaniaeth rhwng datgan buddiannau personol (sy'n caniatáu iddynt aros mewn cyfarfod) a datgan buddiannau personol a buddiannau sy'n rhagfarnu (sydd yn gofyn iddynt adael cyfarfod)?

Roedd rhai o'r ffurflenni yn dangos diffyg dealltwriaeth o'r gwahaniaeth rhwng y ddau fath o ddiddordeb. Newidiwyd y ffurflen a ddefnyddir ar gyfer datgan diddordeb mewn cyfarfodydd i geisio gwneud y broses yn haws i'r Aelodau.

Oes yna newidiadau rydych eisiau eu hargymell i'r ffurflen er mwyn cynorthwyo'r Aelodau i wella eglurder a thryloywder er mwyn y cyhoedd?

A fyddai'n ddefnyddiol i'r ffurflenni hyn gael eu cwblhau ar-lein?

Yn ystod y dadansoddiad blaenorol darganfuwyd rhai enghreifftiau o aelodau yn datgan diddordebau mewn cyfarfodydd ond wedyn ddim yn cwblhau'r ffurflen sy'n gofnod o ddatganiadau o ddiddordeb a wnaed mewn cyfarfodydd. Atgoffwyd yr aelodau bod raid cwblhau'r ffurflenni hyn a'u cyflwyno i'r Clerc Pwyllgor perthnasol cyn diwedd y cyfarfod y datganwyd y diddordeb ynddo.

3. Cofrestr o Roddion a Lletygarwch –

<http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cynghorwyr/>

Mae'r Cofrestr hwn hefyd yn agored i archwiliad cyhoeddus ond mae'r ffurflenni yn gorfod cael eu cwblhau mewn copi caled. Hwyrach y byddech eisiau gwneud argymhelliad yma ynglŷn â darparu cyfleuster rhyngweithiol?

Mae Datganiadau yn gorfod cael eu gwneud o fewn 28 diwrnod o dderbyn unrhyw rodd neu letygarwch sydd yn uwch na'r cyfyngiad o £20.

Eto, mae'r Pwyllgor Safonau wedi gwella'r ffurflen gofrestru (oedd wedi cael ei chyflwyno hefo'r Protocol Rhoddion a Lletygarwch, 5.9 yn y Cyfansoddiad.

Gofynnir i chi adolygu y cofrestriadau i weld os ydynt yn cydymffurfio gyda'r Protocol. Oes digon o wybodaeth yn cael ei gyflwyno? Ydi'r cofrestriadau yn amserol? Ydych yn meddwl bod y ffurflen yn rhoi digon o eglurder a thryloywder? Ellwch chi gynnig unrhyw welliannau pellach neu gyngor sydd angen ei gyflwyno i Aelodau?

Hwyrach bod pryder yn y ffaith bod cyn lleied o gofrestriadau wedi cael eu gwneud, yn arbennig ynglŷn a lletygarwch. Hwyrach y byddwch eisiau gofyn i'r Swyddog Monitro ymgymryd ag ymholiadau pellach neu i gyflwyno nodyn i atgoffa Aelodau ynglŷn â'u cyfrifoldebau.

ATODIAD / ENCLOSURE

4

23/11/2015

Annwyl Gyngorydd/Aelod Cyfetholedig

ADOLYGIAD O'R COFRESTRAU DATGAN DIDDORDEB GAN Y PWYLLGOR SAFONAU

Ysgrifennaf i'ch atgoffa bydd y Pwyllgor Safonau yn cynnal ei adolygiad blynyddol o'r Cofrestrau sy'n cael eu dal gan y Cyngor ynglŷn â datganiadau o ddiddordebau gan Gynghorwyr / Aelodau Cyfetholedig yn fuan.

Cyn cynnal yr adolygiad yn ystod mis Ionawr/Chwefror 2016 rhoddir cyfle i Gynghorwyr ac Aelodau Cyfetholedig edrych ar eu manylion yn y Cofrestrau a'u gwirio er mwyn sicrhau eu bod yn gyflawn ac yn gywir. Byddwch yn gwerthfawrogi bod yn rhaid rhoi gwybod am unrhyw newid o fewn 28 diwrnod i'r newid hwnnw gael ei wneud.

Mae 3 Cofrestr ar gael yn awr ar-lein a gellir eu gweld trwy ddilyn y cyswllt canlynol :-
<http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cynghorwyr/cynghorwyr-ac-aelodau-cyfetholedig-syn-pleidleisio-datganiadau-diddordeb?redirect=false>

Er mwyn bod o gymorth, amgaeaf gopi o e-bost gafodd ei anfon i chi ar 13 Ebrill 2015 yn cadarnhau'r casgliadau a'r argymhellion o'r adolygiad diwethaf.

Felly, byddwn yn ddiolchgar petaech yn gwirio'r yr ydych wedi ei gofnodi yn y gofrestr a'u diweddarau hwy os yn briodol. Mae'n hanfodol fod yr holl ddiweddariadau i'r Gofrestr Sefydlog a'r Gofrestr o Roddion a Lletygarwch yn cael eu diweddarau drwy'r system Mod Gov. a bydd angen gwneud unrhyw ddiweddariadau i'r gofrestr o ddiddordebau mewn cyfarfodydd drwy'r Adain Bwyllgorau. Bydd y Pwyllgor Safonau hefyd yn adolygu cofnodiadau hyfforddiant ac adroddiadau blynyddol yr Aelodau.

Yn gywir

Mike Wilson
Cadeirydd y Pwyllgor Safonau / Chair of the Standards Committee
Cyngor Sir Ynys Môn / The Isle of Anglesey County Council
Document: CC-017471-AP/286453

ATODIAD / ENCLOSURE
5

From: Dafydd Humphreys
Sent: 13 April 2015 13:33
To: Aelodau GW6
Cc: Michael Wilson
Subject: Y Tair Cofrestr o Ddiddordebau Aelodau / The Three Registers of Members' Interests

Annwyl Gyngorydd,

Fel y gwyddoch mae'r Pwyllgor Safonau yn cynnal adolygiad blynyddol o'r tair Cofrestr o Ddiddordebau Aelodau. Mae'r Pwyllgor Safonau yn credu mai ei swyddogaeth yw cynorthwyo Cyngorwyr i gydymffurfio â'u dyletswyddau yn hytrach 'na chwilio am gangymeriadau, ac rydym yn gobeithio bydd argymhellion yr adolygiad yn ddefnyddiol i chi.

Diolch am eich cymorth a'ch cefnogaeth gyda'r adolygiad, ac am ddiweddarau eich ffurflenni pan yn angenrheidiol cyn i'r adolygiad gael ei gynnal.

Yn dilyn yr adolygiad eleni, mae'r pwyllgor yn gofyn i chi roi sylw dyledus i'r casgliadau cyffredinol sydd fel a ganlyn:-

Y Gofrestr Sefydlog

1. Rydym yn atgoffa Aelodau yn benodol i sicrhau bod eu cyfeiriadau a'u daliadau tir wedi eu disgrifio yn glir yn rhan 1.6 o'r gofrestr. Os nad oes gan Aelod diddordeb mewn tir yna dylai nodi 'Dim' neu 'Dim diddordeb' ar y gofrestr.
2. Mae'n bwysig hefyd i Aelodau ddatgelu eu haelodaeth o gyrff cyhoeddus eraill, elusennau a chymdeithasau. Dylai Aelodau nodi enw a chyfeiriad llawn y gyrff/elusennau y maent yn aelodau ohonynt.
3. Mae yna hefyd anghysondebau o ran aelodaeth o gyrff allanol, fel y cofnodwyd gan y Cyngor, a'r rheini a ddatganwyd; nid ydynt yn cael eu datgan yn y ffurflenni bob amser er eu bod yn cael eu rhestru ar "dudalen flaen" pob Cyngorydd. Gellir gweld enghraifft o "dudalen flaen" Cyngorydd ar y ddolen a ganlyn:-
<http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/mgUserInfo.aspx?UID=650&LLL=1>
4. Pan fo Aelodau yn datgan diddordeb busnes nid ydynt yn rhoi digon o wybodaeth ynglŷn â natur y diddordeb busnes.

Datgan diddordebau mewn cyfarfodydd

1. Mae yna lawer o enghreifftiau o Aelodau yn ticio'r blwch i ddweud fod ganddynt diddordeb ond nid ydynt yn rhoi manylion am y diddordeb. Mae angen rhoi manylion am beth yw'r diddordeb a hefyd a yw'r diddordeb yn un personol neu'n un sydd yn rhagfarnus neu'r ddau.
2. Nid yw Aelodau yn rhoi digon o wybodaeth am natur y diddordeb a sut mae'n ymwneud â'r eitemau ar y rhaglen. Mae angen bod yn fwy eglur yn hyn o beth;
3. Mae yna ddatganiadau diddordeb anghyson yn cael eu gwneud mewn gwahanol gyfarfodydd gan yr un Aelod ynghylch yr un mater. Mae Aelodau weithiau yn pleidleisio mewn rhai cyfarfodydd

ac ymatal mewn rhai eraill pan mae'r un mater yn cael ei drafod. Mae hyn yn awgrymu diffyg dealltwriaeth. Os nad yw Aelod yn sicr a oes yna ddi-ddordeb sydd angen ei ddatgelu, dylai'r Aelod ofyn am gyngor.

4. O bryd i'w gilydd, mae Aelodau yn datgan diddordeb mewn cyfarfodydd ar lafar, ond ddim yn cwblhau'r gwaith papur. Bydd angen cwblhau'r ffurflen ar gyfer datgan diddordeb mewn cyfarfod bob tro lle mae diddordeb fel hyn yn cael ei ddatgan ar lafar, gan nid yw yn ddigon i ddatgan diddordeb ar lafar yn unig.

5. Mae rhai datganiadau'n parhau i gael eu gwneud heb fod raid, er enghraifft, datganwyd diddordeb gan un Aelod pan nad oedd yn bresennol yn y cyfarfod.

Cofrestr o roddion a lletygarwch

Ychydig iawn o ddatganiadau sydd yn cael eu gwneud ynghylch rhoddion a lletygarwch a gwahoddir Aelodau i ailymgyfarwyddo gyda'r Protocol ar gyfer Rhoddion a Lletygarwch:- <http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/cynghorwyr-democratiaeth-ac-etholiadau/cyfansoddiad/cyfansoddiad-rhan-5-codau-a-phrotocolau/cyfansoddiad-59-protocol-ar-roddion-a-lletygarwch?redirect=false>

Hyfforddiant

Mae'r Pwyllgor Safonau wedi nodi bod sawl Aelod wedi methu â dod i ddigon o sesiynau hyfforddiant eleni.

Mae'r casgliadau yma yn gosod allan y canlyniadau cyffredinol o'r adolygiad, ond mi fydd aelodau o'r Pwyllgor Safonau yn cysylltu gydag ambell Aelod Etholedig yn uniongyrchol lle bydd angen, er mwyn sicrhau fod yr Aelodau yna yn diweddarau eu datganiadau lle teimlwyd fod problem wedi codi yn ystod yr adolygiad. Os gwelwch yn dda a fuasech felly yn barod i drafod eich cofrestr gyda'r Pwyllgor Safonau rhag ofn bod un ohonynt yn cysylltu gyda chi.

Mae'r pwyllgor yn gwerthfawrogi eich bod i gyd yn brysur iawn ac yn ymwybodol mai dim ond un o nifer o'r tasgau y mae'n rhaid i chi roi sylw iddynt yw hon. Fodd bynnag, rydym yn gobeithio fod yr argymhellion uchod o gymorth i arbed amser i Aelodau oherwydd fod gwella safon y ffurflenni, gyda gobaith, yn osgoi cyflwyno cwynion di sail sy'n draul ar amser.

Dear Councillor,

As you know, the Standards Committee conducts an annual review of the three Registers of Members' Interests. The Standards Committee believe their role is to assist councillors to comply with their duties, not to look for errors, and we hope that you will find the recommendations from the review helpful.

Thank you for your support and assistance with the review, and for updating your forms where necessary prior to the review being conducted.

Following this year's review, the Committee asks that you have due regard to its general findings, which are as follows:-

The Standing Register

1. We would remind Members specifically to ensure that their addresses and land holdings are clearly described in section 1.6 of the register. If a Member has no interest in land they should enter 'None' or 'No Interest' on the register.

2. It is also important that Members disclose their membership of other public bodies, charities and associations. Members should provide the full name and address of organisations/charities of which they are members.

3. There are also inconsistencies in terms of membership of external organisations between those listed by the Council and those declared by individual members; they are not always recorded on the forms although they are listed on every Councillor's "front page". An example of a Councillor's "front page" can be found via the following link:-

<http://democracy.anglesey.gov.uk/mgUserInfo.aspx?UID=650&LLL=0>

4. Where members are declaring a business interest they're not providing enough information on what the business interest is.

Declaration of interests in meetings

1. There are many examples of Members ticking the box to declare an interest but not providing details of that interest. Details are required of the nature of the interest and whether that interest is a personal or a prejudicial interest or both.

2. Members do not provide sufficient information regarding the nature of the interest and how it relates to the items on the agenda. Greater clarity is required in this respect.

3. Inconsistent declarations of interest are made in various meetings by the same Member on the same matter. Members occasionally vote in some meetings and abstain in others when the same matter is being discussed. This suggests a lack of understanding. If Members are unsure as to whether they have a declarable interest they should seek advice.

4. Members occasionally declare an interest orally at meetings but do not complete the paperwork. The form needs to be completed for declarations of interest at every meeting where such an interest is declared orally, as oral declarations of interest alone are not sufficient.

5. Some interests are continuing to be declared unnecessarily, for example, one Member declared an interest when he was not present at the meeting.

Register of Gifts and Hospitality

Few declarations are made with regard to gifts and hospitality and members are invited to re-familiarise themselves with the Protocol of Gifts and Hospitality:-

<http://www.anglesey.gov.uk/council-and-democracy/councillors-democracy-and-elections/constitution/constitution-part-5-codes-and-protocols/constitution-59-protocol-on-gifts-and-hospitality/>

Training

The Standards Committee has observed that several members have failed to attend sufficient training this year.

These findings set out the general conclusions of the review but Members of the Standards Committee will be contacting some elected Members direct, if needed, in order to ensure that they update their declarations where it is felt that a problem has arisen during the review. Would you therefore please be ready to discuss your register with the Standards Committee in case one of them contacts you.

The Committee appreciates that you are all very busy and is aware that this task is only one of a number that you have to address. However, we hope that the above recommendations will assist in saving time for Members as improving the standard of the forms will hopefully avoid groundless and time consuming complaints.

Yn Gywir / Regards

Mike Wilson

Cadeirydd y Pwyllgor Safonau /Chair of the Standards Committee,
Cyngor Sir Ynys Môn / The Isle of Anglesey County Council
Document: CC-017471-AP/257200

ATODIAD / ENCLOSURE
6

CYNGOR SIR YNYS MON / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

CYFARFOD:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	16 Medi 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2015
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Rhoi gwybod i'r Pwyllgor Safonau am Newidiadau Deddfwriaethol
ADRODDIAD GAN;	Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball, lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

RHAGARWEINIAD

Derbyniodd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 ("Deddf 2013") Gydsyniad Brenhinol ar 30 Gorffennaf 2013. Prif bwrpas y Ddeddf oedd diwygio cyfansoddiad a swyddogaeth Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru. Fodd bynnag, cyflwynodd y Ddeddf hefyd ddarpariaethau eraill a oedd yn gysylltiedig gyda Llywodraeth Leol ac mae rhai o'r rheini'n berthnasol yn uniongyrchol i waith y Pwyllgor Safonau.

NEWIDIADAU STATUDOL PERTHNASOL

Mae Gorchymyn Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 (Cychwyn Rhif 2) 2015 yn dod ag adrannau 55 i 58, 68 a 69 Deddf 2013 i rym a hynny o fis Mai 2015.

Y newidiadau perthnasol yw:-

1. Cyngorau Cymuned – Cyhoeddi Gwybodaeth yn Electronig

Rhaid i Cyngorau Cymuned yn awr gyhoeddi gwybodaeth benodol ar eu gwefannau. Mae'n cynnwys gwybodaeth ynghylch y cleric, yr aelodau, cofnodion cyfarfodydd ac unrhyw ddatganiadau cyfrifon sydd wedi eu harchwilio. Yn ogystal, rhaid i Gyngorau Cymuned gyhoeddi rhybuddion cyhoeddus yn electronig a sicrhau fod gwybodaeth benodol am eu cyfarfodydd a'u trafodaethau ar gael yn electronig.

Cyhoeddwyd Canllawiau Statudol i gynorthwyo Cyngorau Cymuned i gwrdd â'r rhwymedigaethau newydd ac mae copi o'r Canllawiau ynghlwm yn **Atodiad 1**.

2. Cofrestr o Ddiddordebau'r Aelodau

Ar hyn o bryd, yn unol ag Adran 81(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000, rhaid i Swyddog Monitro bob awdurdod perthnasol sefydlu a chynnal cofrestr o ddiddordebau aelodau.

Er mwyn amlinellu'r gwahaniaeth rhwng datganiadau mewn cyfarfodydd, gelwir hon weithiau'n "gofrestr sefydlog" neu'n "gyn-gofrestru".

Cyn gweithredu'r gofynion statudol newydd ym Mai 2015, nid oedd gan Cyngorau Cymuned gofrestr "sefydlog" oherwydd yn unol â geiriad y ddeddfwriaeth, swyddog monitro pob awdurdod oedd yn cadw cofrestr o'r fath. Gan fod Cyngorau Cymuned yn awdurdodau ar wahân ynddynt eu hunain ond ddim yn cyflogi swyddogion monitro, dehonglwyd hyn fel bod y gofyniad mewn perthynas â'r gofrestr sefydlog yn berthnasol i awdurdodau unedol yn unig.

Mae'r ddeddfwriaeth wedi cael ei diwygio erbyn hyn ac mae'n amlwg fod rhaid i Gyngorau Cymuned gael cofrestrau "sefydlog" o ddiddordebau ynghyd â chofrestr yn cynnwys diddordebau a ddatganwyd yn ystod cyfarfodydd. Mae'r ddeddfwriaeth hefyd yn ei gwneud yn glir mai clerod Cyngorau Cymuned yw'r swyddogion perthnasol i gynnal y gofrestr.

Yn dilyn cychwyniad Adran 58 Deddf 2013, mae'r gofynion yn cael eu diwygio/eu hegluro fel a ganlyn:-

- (i) Mae dyletswydd i sefydlu a chynnal cofrestr o ddiddordebau aelodau. Cyfrifoldeb y "swyddog priodol" yn y Cyngor Cymuned yw hwn, sef clerod y Cyngor.
- (ii) O ran bod ar gael ar gyfer eu harchwilio'n gyhoeddus, rhaid cyhoeddi'r gofrestr o ddiddordebau'r aelodau yn electronig ac o'r herwydd dylai fod ar gael ar wefan pob Cyngor Cymuned (mae dyletswydd gyfreithiol yn awr ar bob Cyngor Cymuned i fod â gwefan).

3. Pwyllgorau Safonau (Cyd Bwyllgorau)

Mae Adran 68 Deddf 2013 yn diwygio'r ddyletswydd sydd ar yr awdurdodau perthnasol i sefydlu pwyllgor safonau, ac yn grymuso, ond nid yn gorfodi, dau neu ragor o aelodau i sefydlu pwyllgor safonau ar y cyd.

4. Cyfeirio achosion ynghylch camymddwyn/ceisiadau am ganiatâd arbennig

Mae Adran 69 Deddf 2013 yn rhoddi'r grym i awdurdodau lleol gyfeirio achosion ynghylch camymddwyn/ceisiadau am ganiatâd arbennig rhwng pwyllgorau safonau gwahanol awdurdodau.

ARGYMHELLIAD

Nodi'r newidiadau a restrir yn yr adroddiad ac ystyried yn benodol paragraff 2 ac a ddylai materion yn ymwneud â chydymffurfiaeth mewn perthynas â'r cyfrifoldeb newydd hwn ffurfio rhan o raglen waith y Pwyllgor Safonau nesaf ai peidio.

ATODIAD / ENCLOSURE

1

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

www.llyw.cymru

Canllawiau Statudol

Mynediad i Wybodaeth am Gynghorau Cymuned a Thref

Mai 2015

ISBN digidol 978 1 4734 3399 1
© Hawlfraint y Goron 2015
WG25090

CANLLAW LLYWODRAETH CYMRU

GWYBODAETH AM GYNGHORAU TREF A CHYMUNED

Statws a Chymhwys

Mae'r canllaw hwn yn berthnasol i Gyngorau Cymuned a Thref yng Nghymru. Fe'i cyhoeddir, yn rhannol o dan adran 55(1) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013. Wrth gyflawni eu dyletswyddau o dan adran 55(1) y Ddeddf mae'n ddyletswydd statudol ar Gyngorau Cymuned a Thref i ystyried y canllaw hwn.

Mae'r canllaw hefyd yn berthnasol i'r ddarpariaeth yn y Ddeddf sy'n ymwneud â hysbysiadau cyhoeddus, cyfarfodydd a thrafodion y cyngorau a chofrestrau o fuddiannau aelodau.

Cefndir

1. Cafodd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013, y cyfeirir ati fel "y Ddeddf" yn y canllaw hwn, Gydsyniad Brenhinol ar 30 Gorffennaf 2013. Prif bwrpas y Ddeddf oedd diwygio cyfansoddiad a swyddogaethau'r hyn a elwir bellach yn Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru. Fodd bynnag, cyflwynodd y Ddeddf amrywiaeth o ddarpariaethau eraill sy'n gysylltiedig â llywodraeth leol.

2. Mae adrannau 55 i 58 o'r Ddeddf yn ymwneud â mynediad at wybodaeth, ac yn fwyaf penodol, fynediad at wybodaeth am Gyngorau Cymuned. (At ddibenion y canllaw hwn, mae unrhyw gyfeiriad at Gyngor neu Gyngorau Cymuned yn cynnwys unrhyw Gyngor Cymuned, Tref neu Ddinas sy'n gwasanaethu cymuned neu gymuned wedi'i grwpio ac a gafodd ei sefydlu yn unol â Rhan II o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 ("Deddf 1972").

3. I grynhoi, mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Gyngorau Cymuned gael gwefannau; i gyhoeddi hysbysiadau a phapurau'n electronig; ac i gyhoeddi eu cofrestr o fuddiannau'r aelodau yn electronig (y rhai a gedwir o dan adran 81 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000).

Gwefannau Cyngorau Cymuned – Adran 55

4. Mae Adran 55 o Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Gyngorau Cymuned gyhoeddi gwybodaeth yn electronig am sut i gysylltu â hwy ac, os yw'n wahanol, sut i gysylltu â'r clerc. Mae'r wybodaeth a ddylai fod

ar gael yn electronig yn cynnwys rhif ffôn, cyfeiriad post a chyfeiriad e-bost.

5. Yn ogystal â hyn, mae'n rhaid i'r cyngor gyhoeddi'n electronig wybodaeth am bob un o'i aelodau, gan gynnwys rhestr o aelodau'r cyngor, enw pob aelod, manylion am sut i gysylltu â hwy, eu hymlyniad gwleidyddol (os o gwbl) ac unrhyw swydd a ddelir ganddynt neu bwyllgor y maent yn perthyn iddo o fewn y cyngor. Os yw'r gymuned dan sylw wedi'i rhannu'n wardiau cymunedol, rhaid dangos y ward y mae pob aelod yn ei chynrychioli.

6. Rhaid i'r Cyngor Cymuned hefyd gyhoeddi cofnodion electronig o'i gyfarfodydd ac, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, ddogfennau y cyfeirir atynt yn y cyfarfodydd hynny. Mae'n rhaid iddynt hefyd gyhoeddi eu cyfrifon archwiledig blynyddol yn electronig. Yn y ddau achos hyn, mae'n ofynnol i gynghorau gyhoeddi deunydd a gynhyrchwyd ar ôl y dyddiad pan ddaeth adran 55 i rym yn unig.

Nid yw'n ofynnol i Gynghorau Cymuned gyhoeddi unrhyw wybodaeth y maent yn cael eu hatal rhag ei datgelu gan unrhyw ddeddfwriaeth arall.

7. Wrth gyflawni eu dyletswyddau o dan Adran 55, mae'n rhaid i Gynghorau Cymuned roi sylw i'r canllaw hwn.

Canllaw ynglyn Gwefannau Cynghorau Cymuned

8. Penderfyniad i bob Cyngor Cymuned unigol yw a fyddant yn gweithredu eu gwefan annibynnol eu hunain, neu a fyddant yn penderfynu cysylltu â Chynghorau Cymuned eraill yn eu hardal, neu â'r prif gyngor, neu ag unrhyw gorff arall sy'n hapus i gynnal eu safle. Fodd bynnag, mae'n ofynnol bod y gwefannau'n cael eu diweddarau'n rheolaidd a bod y cyhoedd yn gallu cael gafael ar yr wybodaeth a ddisgrifir uchod.

9. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gwella cysylltiadau'r cyhoedd â llywodraeth leol yn gyffredinol a Chynghorau Cymuned yn benodol. Rydym yn teimlo ei bod yn angenrheidiol bod modd cysylltu'n electronig â phob awdurdod lleol a'u bod wedi cyhoeddi gwybodaeth ar y we. Byddai trigolion lleol yn disgwyl cael y cyfleuster hwn yn yr oes hon.

10. Mae gan y rhan fwyaf o'r Cynghorau Cymuned yng Nghymru bresenoldeb ar-lein ac maent yn cyhoeddi gwybodaeth yn electronig eisoes. Mae Cynghorau Cymuned yn cael eu hannog i ofyn am gymorth

gan Un Llais Cymru, eu Prif Gyngor neu ffynonellau dibynadwy eraill os oes angen er mwyn datblygu eu presenoldeb ar y we.

11. O dan adran 55, mae'n rhaid i'r Cyngor gyhoeddi'n electronig ei rif ffôn, ei gyfeiriad post ac e-bost ar y wefan. Mae'n rhaid cael yr wybodaeth hefyd ar gyfer clerc y Cyngor os yw'n wahanol i fanylion cysylltu â'r Cyngor. Byddai hefyd o fantais cael cyfeiriad e-bost cyffredinol at ddefnydd aelodau ac o bosibl Cadeirydd y cyngor. Mewn rhai achosion, bydd gan y Cyngor Cymuned ei swyddfeydd ei hun, neu bydd yn rhannu swyddfeydd, a byddai'n briodol cael rhif ffôn, cyfeiriad post ac e-bost y rhain hefyd. Ond bydd disgwyl i'r cynghorau gael trefniadau yn eu lle i ddarllen ac ymateb i negeseuon yn rheolaidd.

12. Nid yw'n orfodol i aelodau unigol gael cyfeiriadau e-bost. Mewn Prif Gyngor byddai hyn yn ddisgwyliedig oherwydd gall y Cyngor ei hun fel arfer roi cyfeiriadau e-bost ar wefan y Cyngor. Fodd bynnag, mae'n rhaid rhestru enwau'r aelodau a rhaid bod manylion ar-lein am sut i gysylltu â hwy. Bydd rhai cynghorau'n dymuno rhoi ffotograffau o bob aelod ar eu gwefan ond mae hyn yn benderfyniad iddynt hwy.

13. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol cyhoeddi ymlyniad gwleidyddol aelodau'r cynghorau. Mae rhai Cynghorau Cymuned yn dewis peidio â gwneud hynny ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae hawl gan y cyhoedd i wybod beth yw argyhoeddiad gwleidyddol y rhai sydd mewn swydd etholedig, neu a ydynt yn annibynnol o unrhyw grŵp. Mae'n annerbyniol i aelod gelu ei ymlyniad gwleidyddol.

14. Os yw'r Cyngor Cymuned wedi'i rannu'n wardiau cymunedol, rhaid cyhoeddi'r ward y mae'r aelod yn ei chynrychioli. Os yw'n dal swydd o ryw fath yn y cyngor neu os yw'n perthyn i un o bwyllgorau'r cyngor, rhaid i hynny gael ei gyhoeddi ar y wefan.

15. Dylai aelodau cyfetholedig gael eu cofnodi er budd tryloywder i'w gwahaniaethu oddi wrth aelodau etholedig.

16. Mae paragraffau 4 i 6 uchod yn disgrifio'r dogfennau sydd angen eu rhoi ar y wefan. Dylai Cynghorau ddatblygu gweithdrefnau ar gyfer cadw eu gwefan mewn trefn, gan gadw archif o ddogfennau'r gorffennol am gyfnod rhesymol, ond bod modd cael gafael arnynt yn hawdd o'r dudalen flaen.

17. Os oes gan y Cyngor Gynllun Iaith Gymraeg a'i arfer o dan y Cynllun Iaith Gymraeg yw i gynhyrchu deunydd yn ddwyieithog, yna mae hynny'n berthnasol yr un fath i ddeunydd sy'n cael ei gynhyrchu yn electronig.

18. Dylai darpariaethau y Ddeddf cael ei hystyried yn amlinellu'r gofynion sylfaenol. Bydd llawer o gynghorau yn awyddus i roi llawer mwy o wybodaeth na hyn ar eu tudalennau gwe ac yn cael eu hannog i wneud hynny. Bydd angen i gynghorau roi sylw i'r Côt Ymarfer a Argymhellir ar gyfer Cyhoeddusrwydd Awdurdodau Lleol wrth ystyried pa mor briodol yw hyn y maent yn dymuno eu cyhoeddi.

<http://wales.gov.uk/topics/improvingservices/publicationevents/publications/local-authority-publicity-wales/?lang=cy>

19. Byddem yn disgwyl Cynghorau Cymuned i ystyried anghenion cymunedol gan gynnwys iaith, cyfathrebu a hygyrchedd. Mae gwefan Diverse Cymru yn rhoi arweiniad pellach.

<http://www.diversecymru.org.uk>

20. Dylai pob Cynghorau Cymuned a Thref gofrestru gyda'r wefan ganlynol, os hoffech Band Eang uwch gyflym gael eu hystyried yn eich cymuned leol.

http://btsf-wales-uat.lbi.co.uk/home?lang=_alt

21. O dan ddeddfwriaeth bresennol mae'n ofynnol i Gynghorau Cymuned osod unrhyw hysbysiadau cyhoeddus mewn un neu ragor o fannau amlwg yn eu hardal, ac mewn unrhyw fan arall sy'n ymddangos yn ddymunol ar gyfer rhoi cyhoeddusrwydd i'r rhybudd (adran 232 o Ddeddf 1972). Mae'r Ddeddf yn gosod gofyniad ychwanegol ar Gynghorau Cymuned i gyhoeddi unrhyw hysbysiad o'r fath yn electronig.

Gwybodaeth am gyfarfodydd a thrafodion

22. O dan ddeddfwriaeth mewn bodolaeth, mae'n ofynnol i Gynghorau Cymuned i bostio unrhyw hysbysiadau cyhoeddus mewn un neu fwy amlwg le yn eu hardal, ac yn unrhyw le arall sy'n ymddangos yn ddymunol ar gyfer rhoi cyhoeddusrwydd i'r rhybudd (adran 232 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972). Mae'r Ddeddf yn gosod gofyniad ychwanegol ar Gynghorau Cymuned i gyhoeddi unrhyw hysbysiad o'r fath yn electronig.

23. Mae deddfwriaeth sy'n bodoli eisoes yn gwneud yn ofynnol i Gynghorau Cymuned i roi rhybudd o gyfarfodydd y Cyngor sydd ar ddoed dri diwrnod clir cyn y cyfarfod cael ei gynnal drwy arddangos hysbysiad mewn lle amlwg yn y gymuned. Mae'r Ddeddf yn gosod gofyniad ychwanegol ar gyfer hysbysiadau o'r fath i gael ei gyhoeddi yn electronig. Rhaid gwneud hyn dri diwrnod clir cyn y cyfarfod. Mae gofyniad i gyhoeddi yn electronig, cyn belled ag sy'n rhesymol ymarferol, unrhyw ddogfennau sy'n ymwneud â'r busnes i'w drafod yn y cyfarfod

hefyd. Nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys pan fo'r dogfennau yn ymwneud â busnes sydd, ym marn y Cyngor, yn debygol i'w drafod yn breifat neu lle byddai datgelu dogfennau o'r fath yn groes i unrhyw ddeddfwriaeth arall.

24.O dan Atodlen 12 i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 mae'n bosibl i gyfarfod cymunedol cael ei alw ar unrhyw adeg gan grŵp o etholwyr llywodraeth leol cyfanswm o 10% o'r etholwyr llywodraeth leol ar gyfer y gymuned, neu 50 o'r etholwyr (os yw 10% yn fwy na 50 o etholwyr). Rhaid i'r rhai sy'n galw'r cyfarfod rhoi rhybudd i Gyngor Cymuned neu, os nad oes Cyngor Cymuned wedi'i sefydlu yn yr ardal, rhaid rhoi rhybudd i'r Prif Gyngor. O dan y darpariaethau newydd, gellir rhoi rhybudd i'r Cyngor Cymuned naill ai'n ysgrifenedig neu'n electronig. Lle mae'n cael ei roi ar ffurf electronig, rhaid i'r hysbysiad gydymffurfio â'r gofynion technegol a osodwyd gan y Prif Gyngor.

25. Mae'n rhaid i Gyngorau Cymuned a Prif Gyngorau ddarparu cyfleusterau ar gyfer hysbysiadau sydd i'w rhoi'n electronig a rhaid cyhoeddi hysbysiad cyhoeddus o'r cyfarfod cymunedol yn electronig yn ogystal â thrwy gyfryngau traddodiadol.

26.Yn olaf, mae'r Ddeddf yn cynnwys gofynion newydd sy'n ymwneud â chofrestru buddiannau aelodau. Adran 81 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 yn gofyn am Gyngor Cymuned (yn ogystal ag awdurdodau eraill) i gadw a chyhoeddi cofrestr o fuddiannau ariannol ac eraill aelodau fel a bennir yn y cod ymddygiad enghreifftiol (a ragnodir gan Orchymyn o dan adran 50 o'r Ddeddf 2000 *). Cyn cychwyn adran 58 o'r Ddeddf, mae'r gofrestr sydd ei angen i fod ar gael i'w harchwilio yn swyddfeydd y Cyngor ar bob adeg resymol. Mae Adran 58 o'r Ddeddf yn mynnu bod y gofrestr yn cael ei gyhoeddi ar ffurf electronig hefyd. Yn ogystal, mae'r Ddeddf yn trosglwyddo'r cyfrifoldeb am sefydlu a chynnal cofrestr o fuddiannau gan swyddog monitro'r prif awdurdod i'r 'swyddog priodol' o bob Cyngor Cymuned. Y 'swyddog priodol' yw'r aelod o staff y Cyngor a ddynodwyd gan y Cyngor i'r diben hwn.

* Ar hyn o bryd, 'Y Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Côd Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) 2008'

Status: Law In Force

Local Government Act 2000 c. 22

Part III CONDUCT OF LOCAL GOVERNMENT MEMBERS AND EMPLOYEES

Chapter V SUPPLEMENTARY

Disclosure and registration of members' interests etc.

This version in force from: **May 1, 2015 to present**

(version 6 of 6)

81.— Disclosure and registration of members' interests etc.

(1) The monitoring officer of each relevant authority must establish and maintain a register of interests of the members and co-opted members of the authority.

(2) The mandatory provisions of the model code applicable to each relevant authority ("the mandatory provisions") must require the members and co-opted members of each authority to register in that authority's register maintained under subsection (1) such financial and other interests as are specified in the mandatory provisions.

(3) The mandatory provisions must also—

(a) require any member or co-opted member of a relevant authority who has an interest specified in the mandatory provisions under subsection (2) to disclose that interest before taking part in any business of the authority relating to that interest,

(b) make provision for preventing or restricting the participation of a member or co-opted member of a relevant authority in any business of the authority to which an interest disclosed under paragraph (a) relates.

(4) Any participation by a member or co-opted member of a relevant authority in any business which is prohibited by the mandatory provisions is not a failure to comply with the authority's code of conduct if the member or co-opted member has acted in accordance with a dispensation from the prohibition granted by the authority's standards committee [, or by the standards committee of another relevant authority,] ¹ in accordance with regulations made under subsection (5).

(5) The [Welsh Ministers]² may prescribe in regulations the [—]³

[

(a) circumstances in which standards committees may grant dispensations under subsection (4),

(b) procedure to be followed for the granting of dispensations.

]³

(6) A relevant authority must ensure that [—]⁴

[

(a) copies of the register for the time being maintained by their monitoring officer under this section are available at an office of the authority for inspection by members of the public at all reasonable hours,

(b) the register mentioned in paragraph (a) is published electronically.

]⁴

(7) As soon as practicable after the establishment by their monitoring officer of a register under this section, a relevant authority must—

(a) publish in one or more newspapers circulating in their area a notice which—

(i) states that copies of the register are available at an office of the authority for inspection by members of the public at all reasonable hours, and

(ii) specifies the address of that office, [and]⁵[...] ⁶

[(iii) states that the register is available to be viewed electronically, and

(iv) specifies how to access the electronic version,

] ⁷

[...] ⁵

[

(c) [...] ² inform the Public Services Ombudsman for Wales that copies of the register are so available.

] ⁶

[(7A) For the purposes of this section—

(a) [section 83\(13\)](#) does not apply, and

(b) in relation to a relevant authority which is a community council, the references in this section to a monitoring officer are to be read as references to the proper officer of that council (within the meaning of [section 270\(3\)](#) of the [Local Government Act 1972](#)).

] ⁸

[...] ²

Notes

1. Words inserted by Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013 anaw. 4 [Pt 5 s.69\(3\)\(a\)](#) (May 1, 2015)
2. Amended by Localism Act 2011 c. 20 [Sch.4\(1\) para.48](#) (July 1, 2012: amendment has effect as SI 2012/1463 subject to transitional, transitory and savings provisions specified in SI 2012/1463 art.7(3) and (4))
3. Existing s.81(5) renumbered as s.81(5)(a) and s.81(5)(b) inserted by Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013 anaw. 4 [Pt 5 s.69\(3\)\(b\)](#) (May 1, 2015)
4. Existing s.81(6) renumbered as s.81(6)(a) and s.81(6)(b) inserted by Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013 anaw. 4 [Pt 5 s.58\(2\)](#) (May 1, 2015)
5. Repealed by Localism Act 2011 c. 20 [Sch.25\(5\) para.1](#) (January 31, 2012: repeal has effect as SI 2012/57 subject to transitional and savings provisions specified in SI 2012/57 arts 6 and 8)
6. Added by Public Services Ombudsman (Wales) Act 2005 c. 10 [Sch.4 para.22\(b\)](#) (April 1, 2006)
7. Added by Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013 anaw. 4 [Pt 5 s.58\(3\)](#) (May 1, 2015)

8. Added by Local Government (Democracy) (Wales) Act 2013 anaw. 4 [Pt 5 s.58\(4\)](#) (May 1, 2015)

Modifications

Pt III	Modified in relation to the shadow authority by Bedfordshire (Structural Changes) Order 2008/907, Pt 5 art. 16(8)
	Modified in relation to each shadow authority by Cheshire (Structural Changes) Order 2008/634, Pt 3 art. 7(5)
	Modified in relation to a Welsh Part 3 panel and the members of such a panel by Police and Crime Panels (Application of Local Authority Enactments) Regulations 2012/2734, reg. 6, reg. 5, Sch. 1(3) para. 33
	Modified in relation to any allegation that a member or co-opted member of the London Assembly has failed, or may have failed, to comply with that authority's code of conduct by Police Reform and Social Responsibility Act 2011 (Commencement No. 3 and Transitional Provisions) Order 2011/3019, art. 5(2)
	Modified in relation to any allegation that a member or co-opted is not a member of the London Assembly has failed, or may have failed, to comply with that authority's code of conduct by Police Reform and Social Responsibility Act 2011 (Commencement No. 3 and Transitional Provisions) Order 2011/3019, art. 5(3)
	Modified in relation to references to the Local Commissioner in Wales by Public Services Ombudsman (Wales) Act 2005 (Transitional Provisions and Consequential Amendments) Order 2006/362, art. 4(5)

Crown Copyright material is reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland

Subject: Local government

Keywords: Disclosure; Members; Monitoring officers; Registration

